

Aan burgemeester en wethouders

Zaaknummer	560653	Portefeuillehouder(s)	Cathelijne Bouwkamp
Programmamanager/ leidinggevende	Ronald Heijnen		
Ambtenaar	Wendy Akkers	Vertrouwelijk	Nee
Telefoonnummer	06 23419676	Datum in college	1 november 2022
		Datum fataal	Nee

Onderwerp: Ontwerp-Omgevingsvisie Arnhem 2040

Kernboodschap

Ontwikkelingen zoals klimaatverandering en verstedelijking vragen om toekomstbestendig beleid. Ambities op het gebied van leefbaarheid en economie vragen om creatieve oplossingen. En de combinatie vraagt om samenhangende keuzes in het ruimtegebruik. Daarom is een actuele, integrale visie nodig op de leefomgeving in Arnhem; een door de stad gedragen koers richting 2040.

Een omgevingsvisie geeft het beeld van de gewenste ruimtelijke kwaliteit van de fysieke leefomgeving in Arnhem: een integraal streefbeeld dat we als gemeente willen bereiken. Een strategische langetermijnvisie, waar opgaven en ambities voor de gehele fysieke leefomgeving samenkomen. Een omgevingsvisie stellen we vast voor een langere periode, maar is geen statisch verhaal, want de visie maakt onderdeel uit van de beleidscyclus en kan periodiek worden aangepast. Een omgevingsvisie gaat niet alleen over traditionele ruimtelijke onderwerpen zoals bouwen, verkeer en water, maar ook over ecologie, gezondheid, inclusie, veiligheid en duurzaamheid. Deze onderwerpen bekijken we niet los van elkaar, maar in onderlinge samenhang.

De omgevingsvisie is geen papieren werkelijkheid maar vormt de basis voor toekomstige keuzes voor beleidsuitwerkingen en gebiedsontwikkelingen.

Voorstel

1. De wijzigingen in de ontwerp-Omgevingsvisie vast te stellen conform het bijgevoegde actualisatiedocument.
2. De ontwerp-Omgevingsvisie samen met het Milieu Effect Rapport vast te stellen en deze vrij te geven voor de terinzagelegging op grond van de afdeling 3.4 van de Algemene Wet Bestuursrecht.
3. De moties 21M265, 21M266, 21M267, 21M277, 21M278 en 21M280 hiermee af te doen.
4. De raad over dit besluit te informeren met bijgevoegde raadsbrief.

Inleiding

Arnhem staat de komende jaren voor een aantal belangrijke opgaven. Lange wachtlijsten voor huurwoningen, de stroef lopende woningbouw, slecht geïsoleerde huizen en torenhoge energierekeningen. Periodes van droogte, toename van wateroverlast en de druk op de natuur. De kloof tussen arm en rijk en de mondiale onrust gaan alleemaal niet aan Arnhem voorbij. De gevolgen zijn dagelijks in onze stad voelbaar.

Tegelijkertijd is onze stad in trek bij inwoners, bedrijven en bezoekers. De stad groeit. Deze groei willen we benutten om onze stad gezonder en veiliger, vitaler en socialer te maken. We willen de stad groen houden, groen toevoegen én het groen versterken. Innovatieve oplossingen in het ruimtegebruik van de stad zijn daarom nodig.

Deze crisis en ontwikkelingen vragen enerzijds korte termijn handelen om dat te doen wat we moeten doen en anderzijds om hervormingen en ingrepen waar een lange adem voor nodig is. Met de Omgevingsvisie 2040 schetsen wij een toekomstbeeld voor de stad. Maar het is veel meer dan een mooi vergezicht. We formuleren inspanningen, ingrepen en ambities om dit perspectief te bereiken. We leggen de basis voor een adaptieve werkwijze die bestand is tegen de tijd.

Deze ontwerp-Omgevingsvisie volgt op de voorontwerp-Omgevingsvisie die in 2020 samen met de stad is voorbereid en door de gemeenteraad is vastgesteld op 24 november 2021. De ontwerp-Omgevingsvisie bevat een aantal wijzigingen als gevolg van reactie van onze bestuurlijke partners, beleidsactualisaties en aanbevelingen die voortkwamen uit onderzoeken die gedaan zijn in het kader van het Milieu Effect Rapport (MER). Een toelichting op de reacties op en wijzigingen ten opzichte van de voorontwerp-omgevingsvisie zijn kernachtig weergegeven in het actualisatiedocument.

Met het vaststellen van deze ontwerp-Omgevingsvisie start de formele procedure waarbij iedereen de mogelijkheid heeft om een zienswijze in te dienen. Het MER wordt samen met de ontwerp-omgevingsvisie ter inzage gelegd. Een team van experts, de commissie MER, brengt in deze periode advies uit over het MER. Het vaststellen van de Omgevingsvisie door de gemeenteraad is aan het begin van 2023 gepland.

Beoogd effect

Een ruimtelijke strategie voor de komende twintig jaar die ervoor zorgt dat we de ruimte kunnen blijven bieden aan diverse ontwikkelingen die bijdragen aan onze maatschappelijke doelen en die tegelijkertijd de typisch Arnhemse waarden beschermt, behoudt en versterkt.

Argumenten

1.1 *De omgevingsvisie is zorgvuldig voorbereid met de stad.*

Na het vaststellen van de voorontwerp-Omgevingsvisie hebben we onze bestuurlijke partners, de inwoners, organisatie en ondernemers die eerder al meegedacht hadden en alle andere belangstellenden opnieuw hun reactie gevraagd, want het ontwikkelen van een koers voor de stad kan niet zonder de inbreng van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. In het eerdere proces hebben we dan ook veel aandacht besteed aan participatie. In de coronaperiode konden we geen fysieke bijeenkomsten houden en heeft de participatie grotendeels digitaal plaatsgevonden. We hebben daardoor veel Arnhemmers weten te bereiken. Ook hebben we het Arnhems Klankbordnetwerk opgericht met koepelorganisaties van belangenverenigingen en professionele stakeholders. Via hen en via de wijkmanagers van onze teams leefomgeving hebben we een breed Arnhems publiek weten te bereiken. Ook het bestuur hebben we in werksessies voorafgaand aan het voorontwerp betrokken. Onderdeel hiervan was dat de fracties hun visie op de toekomst van de stad met een wervende pitch hebben geuit.

In de periode tussen het vaststellen van de voorontwerp-Omgevingsvisie (d.d. 24 november 2021) en vandaag heeft de wereld niet stilgestaan. Relevante beleidsactualisaties, gebiedsontwikkelingen en de inzichten uit het MER hebben geleid tot aanscherpingen of concretiseren in de ontwerp-Omgevingsvisie. Ook heeft er in de tussenperiode een bestuurswissel plaatsgevonden. We hebben gecheckt of het huidige coalitieakkoord in lijn is met de omgevingsvisie. Deze actualisaties hebben alle niet geleid tot essentiële veranderingen in de koers, beschreven in de omgevingsvisie. Ten behoeve van een transparant proces en besluitvorming hebben we in het actualisatiedocument aangegeven welke reacties en relevante actualisaties er in de tussenperiode zijn geweest en op welke manier we deze al dan niet hebben verwerkt in de ontwerp-Omgevingsvisie. Het is bedoeld om het voor het (nieuwe) bestuur gemakkelijker te maken te besluiten. De inwoners en maatschappelijke en bestuurlijke partners die op de voorontwerp-Omgevingsvisie hebben gereageerd kunnen zo bovendien gemakkelijker terugvinden wat er met hun reactie is gedaan.

2.1 *De druk op de ruimte in de stad maakt een integrale visie nodig.*

Op dit moment staan we voor grote uitdagingen die van invloed zijn op het functioneren van onze stad en het welbevinden van onze inwoners. Slimme keuzes zijn nodig om ook in de toekomst de stad te kunnen zijn, die we willen zijn. De Omgevingsvisie Arnhem 2040 zorgt voor een strategische koers voor onze leefomgeving die de basis vormt voor beleids- en gebiedsuitwerkingen.

De omgevingsvisie is een instrument van de toekomstige Omgevingswet. De ontwerp-Omgevingsvisie voldoet aan de eisen uit de Omgevingswet. Echter, het is niet de Omgevingswet die deze visie nodig maakt maar het zijn de grote en complexe opgaven waar we vandaag al mee te maken hebben, die een integrale strategische langetermijnkoers voor de fysieke leefomgeving nodig en urgent maken.

2.2 De omgevingsvisie is inspirerend en uitnodigend.

De omgevingsvisie is inspirerend en nodigt onze partners en initiatiefnemers uit om met goede plannen bij te dragen aan de toekomst van onze stad. Daarmee sluit deze visie aan op de geest van de Omgevingswet en de afspraken die zijn gemaakt in het stadsakkoord. Door een duidelijke koers kunnen we een goede gesprekspartner zijn voor initiatiefnemers, onze ruimtelijke kwaliteiten versterken en onze waarden en identiteit beschermen. Zo werken we samen met de stad aan de stad van de toekomst.

2.3 De duidelijke koers in de omgevingsvisie helpt ons in onze positionering naar regio en Rijk.

Regionale afspraken en ambities zijn opgenomen in de omgevingsvisie. Een duidelijke koers en positionering in de omgevingsvisie helpt ons bij een betere samenwerking en sterkere lobby naar onze bestuurlijke partners. Zo is het gebied Spoorzone Oost inmiddels aangemerkt als Novex locatie. Verdere samenwerking is hard nodig omdat een groot deel van de opgaven alleen mogelijk is wanneer we hierin samen optrekken met bijvoorbeeld Rijk en provincie. Met het wenkend perspectief in de omgevingsvisie overtuigen we anderen om mee te doen.

2.4 De milieu effect rapportage (m.e.r.) geeft inzicht in effecten, haalbaarheid en doelbereik.

Het Milieu Effect Rapport (MER) bevestigt onze aanname dat de omgevingsvisie bijdraagt aan het verbeteren van de leefomgeving én onze ambities voor de stad.

Om inzicht te krijgen in de gevolgen van de visie op de verschillende onderdelen van de leefomgeving (zoals bodem, water, milieu, gezondheid, erfgoed et cetera), hebben we door bureau Tauw een milieueffectrapport laten opstellen. Dit rapport (zie bijlage) laat tevens zien in hoeverre de voorgestelde koers bijdraagt aan het halen van de gestelde ambities. Conclusie van het rapport is dat het effect van de omgevingsvisie over het algemeen positief is voor de leefomgeving en dat de visie aan een groot deel van de ambities een belangrijke bijdrage levert. Belangrijk aandachtspunt is wel dat de bouw van woningen op drukke plekken zoals bij OV-knooppunten naar verwachting leidt tot meer milieuhinder en dan met name geluid.

Het MER wordt gelijktijdig met de ontwerp-Omgevingsvisie formeel ter inzage gelegd. In dezelfde periode brengt de commissie m.e.r., een team van inhoudelijke specialisten, een advies uit over de inhoud van het MER.

3.1 De moties zijn afgedaan.

Voor een toelichting, zie bij gesloten raadsbrief

4.1 De raad wordt hiermee op de hoogte gebracht van voortgang en inhoud van de omgevingsvisie.

De gemeenteraad is in de vorige bestuursperiode uitvoerig betrokken bij de totstandkoming van de voorontwerp-Omgevingsvisie. Het vaststellen van de ontwerp-Omgevingsvisie is een collegebesluit, het definitieve besluit van de vaststelling van de omgevingsvisie gebeurt door de raad. We vinden het belangrijk om de gemeenteraad te betrekken qua voortgang en inhoud van de omgevingsvisie. Zeker nu er in de periode tussen voorontwerp-Omgevingsvisie en ontwerp-Omgevingsvisie een nieuw bestuur is aangetreden hechten we er een groot belang aan om de gemeenteraad duidelijk en uitvoerig te informeren over het besluit ontwerp-Omgevingsvisie en de voortgang in het proces richting omgevingsvisie. Voorafgaand aan

deze raadsbrief zijn er 2 bijeenkomsten geweest met de raadsleden, te weten tijdens de raadsacademie bij de introductie van de raad, en op 5 oktober een informatieve sessie over de voortgang en inhoud van de omgevingsvisie. Ook tijdens de ter inzage periode wordt een informatie-inloopavond gehouden voor belangstellenden uit de stad. Hierbij nodigen we de raadsleden ook uit.

Kanttekeningen en risico's

1.1 *Het bestuur is in de tussentijd gewisseld.*

Een groot deel van het proces om te komen tot de omgevingsvisie ligt in de voorgaande bestuursperiode. In deze periode is de inhoud vastgelegd in de voorontwerp-Omgevingsvisie en is de stad uitvoerig betrokken in een breed participatieproces. Maar de wereld heeft sindsdien niet stil gestaan. We hebben opnieuw de stad, belangstellenden en bestuurlijke partners gevraagd naar hun reactie op de voorontwerp-Omgevingsvisie. Ook beleidsactualisaties, gebiedsontwikkelingen, inzichten uit het m.e.r.-proces en de lijn van het coalitieakkoord hebben gezorgd voor aanscherpingen en concretisering van de visie. Daarnaast is de omgevingsvisie uitgebreid met een investeringsstrategie om een duidelijker kader te bieden voor de uitwerking van de visie. De omgevingsvisie is echter niet essentieel veranderd, de koers is onveranderd gebleven. Het actualisatiedocument is opgesteld om zowel de inwoners en betrokken instanties als het bestuur op overzichtelijke wijze mee te nemen in het proces en de inhoud door aan te geven welke zaken aangepast zijn in de omgevingsvisie.

2.1 *Startpunt voor beleidsuitwerkingen en projecten.*

De omgevingsvisie is een langetermijnvisie en is van strategisch niveau. Deze laat ruimte voor exacte invulling, fasering en politieke accenten. In welke mate en op welke manier de opgaven en ambities worden waargemaakt, wordt uitgewerkt in beleidsuitwerkingen en projecten. Een en ander houdt in dat de omgevingsvisie een kader is voor uitwerkingen en geen blauwdruk voor de uitvoering. De hoofdstukken 7 en 8, respectievelijk Doorwerking en Uitvoering en investeringsparagraaf geven richting aan hoe we de ambities en opgaven uit omgevingsvisie willen realiseren.

2.2 *Integrale aanpak en duidelijke keuzes.*

Balans en samenhang tussen de beleidsuitwerkingen en projecten is nodig om het integrale wenselijke toekomstbeeld voor de leefomgeving van Arnhem te bereiken. De grote opgaven en de druk ervan op de ruimte vragen om een integrale aanpak en duidelijke keuzes. De koers uit de omgevingsvisie dient daarom als kader bij alle beleidsuitwerkingen en projecten in de leefomgeving gehanteerd te worden.

2.3 *Langdurige samenwerking en investering.*

De omgevingsvisie omvat grote opgaven en ambities voor een langere periode. Niet alleen de gemeente Arnhem is betrokken bij de uitvoering van de omgevingsvisie; het gaat om ambities en opgaven van en voor de stad. Samenwerking met maatschappelijke en bestuurlijke partners en inbreng vanuit inwoners en ondernemers is essentieel voor het bereiken van de doelen. Om deze te realiseren is een langdurige inzet van mensen en

middelen nodig en is het nodig om samen met andere partijen als de rijksoverheid en Provincie Gelderland op te trekken om gezamenlijk te investeren in een kwalitatieve leefomgeving. Dit betekent dat langdurige samenwerking en uitgebreide participatie richting de uitvoering van belang is.

2.4 *Nieuw bestuur en coalitieakkoord.*

In de periode tussen voorontwerp-Omgevingsvisie en ontwerp-Omgevingsvisie is een nieuwe raad gekozen en heeft zich een nieuw college gevormd, dat haar politieke ambities heeft vastgelegd in een nieuw coalitieakkoord. De Omgevingsvisie sluit goed aan bij de ambities uit het coalitieakkoord en vice versa.

2.5 *Onafhankelijk van invoering Omgevingswet.*

We anticiperen met deze ontwerp-Omgevingsvisie op de toekomstige Omgevingswet. De ingangsdatum van deze wet is uitgesteld tot juli 2023. De omgevingsvisie voldoet aan de eisen van de Omgevingswet, maar de reden dat we de omgevingsvisie maken is niet de wet zelf maar de noodzaak voor een integrale koers voor de fysieke leefomgeving van Arnhem om urgente opgaven in samenhang op te kunnen pakken.

Financiën

De omgevingsvisie maakt onderdeel uit van het project implementatie van de Omgevingswet. De totstandkoming van de omgevingsvisie wordt uit dit budget gefinancierd. Dit besluit op zichzelf heeft derhalve geen financiële consequenties. De uitvoering van de Omgevingswet, met de grote opgaven en ambities vraagt om een langjarige inzet van personeel en middelen en om samenwerking met andere overheden en stakeholders.

Deze uitvoering vindt echter stapsgewijs plaats en bestaat uit afzonderlijke besluiten met bijhorende financiering. In hoofdstuk 8 van de omgevingsvisie wordt het kader geschetst voor de aanpak voor de langdurige inzet van middelen.

Uitvoering

Deze fase, de ontwerp-Omgevingsvisie, is een belangrijke stap in het proces om te komen tot de Omgevingsvisie Arnhem 2040. Dit besluit, vaststellen omgevingsvisie inclusief MER, wordt ter inzage gelegd en voor advies aan de Commissie m.e.r. voorgelegd.

Na verwerken van de eventuele zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r., bieden we de omgevingsvisie aan de gemeenteraad aan om het definitieve besluit het vaststellen van de Omgevingsvisie Arnhem 2040 te nemen. Dit is het startpunt voor het werken met de omgevingsvisie als richtinggevend kader voor beleidsuitwerkingen en gebiedsontwikkelingen. Tevens is het een markering in een dynamisch beleidsproces, waarin door monitoring en evaluatie de koers voor Arnhem periodiek kan worden bijgesteld. In elke bestuursperiode wordt de omgevingsvisie geëvalueerd en aangepast indien nodig.

Communicatie

In het voortraject richting de ontwerp-Omgevingsvisie heeft een uitgebreid en breed participatietraject plaatsgevonden. Het bijgevoegde participatiedocument en het actualisatiedocument illustreren dit. In deze fase vindt de formele communicatie plaats van publicatie en de mogelijkheid tot indienen van zienswijzen.

Daarnaast organiseren we in deze fase een informatieavond om met geïnteresseerde Arnhemmers in gesprek te gaan over de omgevingsvisie. We leggen uit wat de visie inhoudt en hoe het vervolgproces loopt.

Bijlagen

Stukken voor college

- Ontwerp-Omgevingsvisie Arnhem 2040
- Actualisatiedocument
- Milieu Effect Rapport
- Raadsbrief Ontwerp-Omgevingsvisie Arnhem 2040

Stukken voor gemeenteraad

- Raadsbrief Ontwerp-Omgevingsvisie Arnhem 2040
- Ontwerp-Omgevingsvisie Arnhem 2040
- Actualisatiedocument
- Milieu Effect Rapport